

Talousarvioaloite TAA 95/2024 vp

Pia Lohikoski vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (10 900 000 euroa)

Eduskunnalle

Hallituksen leikkaukset taiteen ja kulttuurin valtionosuuksiin ja -avustuksiin kohdentuvat teattereille, tanssiin, sirkukseen, orkestereihin ja museoihin. 10,9 miljoonan euron leikkaukset ja kaantuvat niin, että 7,9 miljoonaa kohdennetaan esittävään taiteeseen ja 3 miljoonaa museoille.

Taiteen ja kulttuurin valtionosuuksilla tuetaan ammattimaista, vakinaista, säännöllistä ja ympäri-
vuotista toimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy esittävän taiteen toimintayksikön valtionosuuden piiriin ja vahvistaa valtionosuuteen oikeuttavien henkilötyövuosien määrän valtion talousarvion rajoissa. Esittävän taiteen toimintayksikkö voidaan hyväksyä oikeutetuksi valtionosuuteen joko toistaiseksi tai kolmen vuoden määräajaksi.

Museoiden käyttökustannuksiin myönnettävän valtionosuuden tavoitteena on edistää kulttuuriperinnön kattavaa tallentamista sekä monipuolisten, alueellisesti kattavien ja yhteisöllisten merkittävien museopalveluiden saatavuutta.

Vielä on epäselvää, miten leikkaukset vaikuttavat yksittäisiin valtionosuusjärjestelmän piirissä oleviin toimijoihin. Selvää kuitenkin on, että vaikutukset ovat valtavia ja leikkaukset kasvattavat myös kulttuuripalvelujen alueellista eriarvoistumista.

Hallituksen leikkaukset vaikuttavat suoraan esimerkiksi lippujen hintoihin sekä teattereiden, sirkusten, tanssin, museoiden ja orkestereiden mahdollisuuksiin työllistää. Leikkaukset eivät tuokaan säästöjä valtiontalouteen, vaan lisäävät taide- ja kulttuurialan työttömyyttä. Lisäksi leikkaukset tuovat alalle epävarmuutta ja ennakoimattomuutta, mikä vaikeuttaa toiminnan suunnittelua ja toteuttamista.

Museobarometrin 2025 mukaan museoiden kävijämäärät ja palvelutulot ovat edelleen kasvussa, mutta julkisen rahoituksen leikkaukset näivettävät hyvää kehitystä. Museoleikkaukset tarkoittavat käytännössä aukioloaikojen supistamista, näyttelyiden määrän karsimista, lipunhintojen nostamista sekä henkilöstön lomautuksia ja irtisanomisia.

Myös suuri osa vapaan kentän leikkauksista tulee valtionosuusjärjestelmäkentän kanssa samalta momentilta.

Talousarvioaloite TAA 95/2024 vp

Valtionrahoituksen leikkaaminen ja epävarmuuden kasvattaminen ovat vahvasti ristiriidassa hallituksen kulttuuripoliittisen selonteon käsikirjoituksen tavoitteiden kanssa. Kulttuurileikkaukset asettavatkin selonteon outoon valoon, koska se elää aivan eri todellisuudessa kuin hallituksen todellinen politiikka.

Kulttuuri- ja taidekenttään kolahtavat myös hallituksen suunnitelmat nostaa esitysten pääsylippujen arvonlisäveroa peräti neljällä prosenttiyksiköllä vuonna 2025. Kulttuuri- ja taidekenttä on hyvin keskinäisriippuvaista, missä jokaisella yksittäisellä miljoonalla on valtava merkitys koko verkostoon. Valtionosuusjärjestelmän piirissä olevat toimijat ovat myös riippuvaisia vapaan kentän toimintamahdollisuuksista ja toisinpäin. Nyt molempia heikennetään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 10 900 000 euroa momentille 29.80.31 esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin.

Helsingissä 4.10.2024

Pia Lohikoski vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Minja Koskela vas
Jessi Jokelainen vas
Veronika Honkasalo vas
Johannes Yrttiaho vas
Mai Kivelä vas
Timo Furuholm vas
Laura Meriluoto vas
Anna Kontula vas